

Kiteen Kyyrönniemen peltoalueen valuma-alue suunnittelu

Kyyrönniemen valuma-alue suunnittelu kohdistettiin keväällä 2022 tilojen Vanhapaikka (260-404-1-126) ja Makkola (260-404-1-93) alueelle. Alkukesästä reippaamman sadekuuron jälkeen tehtiin erillinen valuma-alue tarkastelu ylemmälle osuudelle valuma-alueesta. Tämä osuus osoittautui varsin hyväkuntoiseksi ja ongelmattomaksi.

Pohjukansuolta Kinnusenluhdan kautta Taanislahteen laskeva peltovaltainen uoma valuma-alueineen on selvästi ollut menneinä vuosikymmeninä alapuoleista vesistöä ajatellen kuormittavampi kuin mitä se on tällä hetkellä. Taanislahti kokonaisuudessaan on voimakkaasti rehevöitynyt ja umpeenkasvanut, ja sitä onkin hoidettu osakaskunnan toimesta koneellisin niitoin ainakin pari viimeisintä vuotta. Vuonna 2022 kyseisellä uomalla tai valuma-alueella ei merkittävää eroosiota ollut havaittavissa pois lukien huomattava eroosioriski Vanhapaikka-tilan peltoa halkovalla loppuosuudella. Tilanne valuma-alueella ylempänä oli tarkasteluajankohtina hyvä, eikä merkkejä ylivirtaaman aikaisesta eroosiosta ollut. Uoman ravinnekuormituksesta ei ollut silmämääräisesti viitteitä luettavissa, tämän toteamiseksi suositellaan vesinäytettä edustavana ajankohtana.

Vanhapaikka-tilan eroosioriski johtuu topografiasta ja maalajista. Sitä ei helpota valuma-alueen ojistusintensiivisyys tai aktiivinen liikehdintä uoman varressa. Pellon reunassa on monin paikoin havaittavissa useiden metrien mittaisia sortuman alkuja ja maanomistajan kertoman mukaan ojan perkaamisen on joutunut toteuttamaan noin kahdesti vuosikymmenessä. Tämä tilanne ei ole optimaalinen tilallisen tai alapuoleisen vesistön kannalta. Kyseiselle ongelmalle on jo useita vuosia sitten haettu ratkaisua mm. maatalouden ei-tuotannollisen investointituen kautta, mutta rahoituspäätös oli kielteinen. Tällöin ajatus ongelmallisen uomaosuuden stabiloimiseksi oli yrittää kivetä uoman reunat kestävämmiksi. Kiveäminen ei kuitenkaan ole suositeltavin keino yrittää hillitä eroosiota, sillä sortuvan reunan korkeus aiheuttaa melkoisia haasteita myös kiviverhouksen toimintateholle. Niinpä tässä suunnitelmassa on esitetty paljon radikaalimpi, mutta tehokkaampi tapa yhdistää valuma-alueen vesien kierrättäminen ja ongelmallisen osuuden putkittaminen lohko-kohtaisille vesille.

Koska valuma-alueella yläjuoksulla ei akuutteja tai selviä korjaustarpeita ole, keskitytään tässä suunnitelmassa Vanhapiha-tilan toimenpiteisiin. Ne ovat liitekartan mukaisesti seuraavat:

1. Ulkopuoleisten valumavesien ohjaaminen 670 metrin matkalta pois pellon keskeltä metsän laitaan ja uuden virtareitin rakentaminen virtauksen kestäväksi. Paikoitellen pieni perkaustarve eroosion torjunnan yhteydessä. Pohjakynnyksen mitoitus suoritettava viereisten lohkojen salaojien koron perusteella.
2. Vanhapiha-tilan pellon keskelle tyhjilleen jäävän ojalinjan muuttaminen peltolohkojen salaojat kokoavaksi putkilinjaksi ja täyttäminen maa-aineksilla. Tälle toimenpiteelle suositellaan salaojasuunnitelman päivittämistä ja erillistä rakennesuunnittelua, lohko-kohtaisen kuivatusjärjestelyn varmistamiseksi.

3. Uoman lopussa rantaluhdalla olevien kahden vanhan laskeutusaltaan tyhjentäminen kertyneestä pohjalietteestä ja eroosiosuojatun ja säädettävän pohjapadon toteuttaminen altaiden alapuolelle poistouomaan. Materiaalit pohjapatoon vietävä kantavaan aikaan, vaatii todennäköisesti etukäteen jäädyttämisen.

Budjetti, hinnat alv 0%:

Uusi eroosiosuojattu virtausreitti

kaivinkonetyö	32h	2 560 €
materiaalit	40m ³	1000 €
traktORITYÖ	16h	1 200 €

Laskeutusaltaiden tyhjennys ja pohjapato

kaivurityö	8h	560 €
materiaalit	12m ³	240 €
traktORITYÖ	12h	900 €

* (sis. Jäädytys)

Peltokanavan putkitus ja täyttö (vain työlajien suuruusluokka)

putket ja kaivot	8000-10000€
maarakennustyöt	3000-6000€
ostettavat täyttömaat	1000-2000€
suunnitelma	?

